

SOCIALSTYRELSEN

PANDAS

- [Beskrivelse](#)
- [Mere faglig viden](#)
- [Betydningen af en god udredning](#)
- [Andre med samme diagnose?](#)
- [Links](#)

[A](#) [B](#) [C](#) [D](#) [E](#) [F](#) [G](#) [H](#) [I](#) [J](#) [K](#) [L](#) [M](#) [N](#) [O](#) [P](#) [Q](#) [R](#) [S](#) [T](#) [U](#) [V](#) [W](#) [X](#) [Y](#) [Z](#) [Ø](#) [0-9](#)

PANDAS

Andre betegnelser: Pediatric Autoimmune Neuropsychiatric Disorders Associated with Streptococcus infections

Beskrivelse PANDAS er en forkortelse af Pediatric Autoimmune Neuropsychiatric Disorders Associated with Streptococcus infections. PANDAS blev først beskrevet i 1998. Diagnosen er fortsat omdiskuteret.

Teorien er, at hos disponerede personer vil immunforsvarets reaktion på typisk en bakteriel halsbetændelse med beta-hæmolytiske gruppe A streptokokker medføre at barnet udvikler neuropsykiatriske sygdomstegn, som typisk kan være tvangshandlinger, tvangstanker (obsessive kompulsiv tilstand) eller tics (ensartede, gentagne, ufrivillige bevægelser, lyde, eller ord).

Der er opstillet 5 kriterier for PANDAS:

- 1: Tilstedeværelse af tics, tvangshandlinger eller tvangstanker.
- 2: Debut før puberteten, typisk i alderen 3-12 år.

SOCIALSTYRELSEN

- 3: Pludselig debut af neuropsykiatrisk sygdom typisk inden for få døgn og episodisk forløb, hvor barnet får tilbagefald efterfulgt af gradvis bedring.
- 4: Tidsmæssig forbindelse imellem sygdomsforværring og streptokokinfektion.
- 5: I forbindelse med forværring hos barnet ofte tilstedeværelse af neurologiske symptomer, fx ufrivillige bevægelser (choreiforme bevægelser).

En stor del af børnene har derudover andre neuropsykiatriske sygdomstegn fx følelsesmæssig instabilitet, separationsangst, impulsivitet, ADHD eller evt depression.

Årsag

Årsagen til PANDAS er ukendt, men en teori er at immunforsvaret ved en streptokokinfektion medfører antistof-dannelse, som påvirker basal ganglierne (hjerneområde, der bidrager til at kontrollere og udføre bevidste og ubevidste bevægelser). En ny undersøgelse har vist at antistoffer fra patienter med PANDAS tilsyneladende kan påvirke enzymaktiviteten i hjerneceller, hvilket indirekte kan påvirker kontrollen over adfærd og bevægelse.

Ved scanning af hjernen er der hos nogle børn med PANDAS påvist forstørrelse af basal ganglierne.

Behandling

Tics, tvangshandlinger og tvangstanker behandles efter gældende retningslinier.

Der har været forsøg med forebyggende brug af antibiotika mhp at undgå streptokok-infektioner. Aktuelt er der ikke nok videnskabeligt bevis til at anbefale brug af forebyggende antibiotika.

Svære tilfælde har været behandlet med immunoglobulin, hvilket er en specialist opgave.

Kilde:

Orphanet

What every psychiatrist should know about PANDAS: a review. Mortti G. Clinical practice an epidemiology in mental health. 2008, 4;13

SOCIALSTYRELSEN

The pediatric autoimmune neuropsychiatric disorders associated with streptococcal infection (PANDAS) Subgroup: Separating Fact from Fiction. Swedo S. et al. Pediatrics 2004; 113;907-11

The pediatric autoimmune neuropsychiatric disorders associated with streptococcal infection (PANDAS) Etiology for tics and obsessive-compulsive symptoms: Hypothesis or Entity? Practical considerations for the clinician. Kurlan R. et al. Pediatrics 2004;113;883-86

Obsessiv-kompulsiv tilstand hos børn. Thomsen P.H. et al. Ugeskr læger 2002;164(32): 3763

Forfatter Læge Karin Wadt

Udarbejdet: August 2008

Andre med samme diagnose? Sjældne-netværket er et tilbud til mennesker med sjældne sygdomme og handicap samt til deres pårørende, der ikke har en forening i Danmark at henvende sig til og måske melde sig ind i. Sjældne-netværket administreres af Sjældne Diagnoser, der er paraplyorganisation for hovedparten af foreningerne på sjældneområdet. Sjældne-netværkets formål er at skabe kontakt mellem personer og familier, der lever med den samme sjældne sygdom

Der findes netværksmedlemmer (kontaktpersoner) for denne diagnose. Hvis du ønsker kontakt, kan du via dette link henvende dig til [Sjældne-netværket](#) eller ringe til dem på tlf. 3314 0010.

Betydningen af en god udredning Det er meget vigtigt, at der foretages en grundig udredning, som tydeliggør de forskellige symptomer, den sjældne diagnose indebærer for den enkelte. Der kan være tale om såvel lægefaglige, motoriske som psykosociale udredninger.

Syndromer kan ofte have sammensatte symptombilleder, der nødvendiggør en udredning af flere problemstillinger så forskelligartede som indlæringsvanskeligheder, smerter og organfejl. Det kan være naturligt at fokusere på det mest udtalte symptom, men manglende opmærksomhed på andre symptomer skaber risiko for fejludvikling. En række sjældne diagnoser kompliceres yderligere af, at handicappet er usynligt. Fx træthed, dårligt immunforsvar og kognitive problemer.

For at kunne yde mennesker med en sjælden diagnose den nødvendige medicinske behandling og sociale støtte er det derfor vigtigt at være opmærksom på både de enkelte symptomer og det samlede billede for den enkelte.

SOCIALSTYRELSEN

Mere faglig viden: [Glostrup Hospital \(Tourette Klinikken\)](#)
Tourette Klinikken
Børnehospitalet
Nordre Ringvej 57, opgang 5
2600 Glostrup
Tlf.: 4323 2963
Mail: boerneafdeling@glo.regionh.dk

Danske og nordiske
links:

Internationale links: [Orphanet](#)
En database med information om sjældne sygdomme. Databasen indeholder en encyklopædi med beskrivelser, hvorfra der linkes videre til forskellige services, blandt andet foreninger og netværk. Artiklerne kan læses på både engelsk og fransk.

[National Institutes of Health \(NIH\) Office of rare diseases \(ORD\)](#)

ORD er den amerikanske sundhedsstyrelses (NIH) afdeling for sjældne diagnoser. Deres hjemmeside er en portal til information og research om sjældne diagnoser. Informationen er på engelsk og målrettet både fagpersoner og private.

[eMedicine](#)

En database med kvalitetssikret information om en bred vifte af sygdomme og syndromer, almindelige og sjældne, genetiske og ikke-genetiske. Informationen er på engelsk og primært målrettet læger.

Der er skrevet nogle lægefaglige artikler om PANDAS: [The American Journal of Psychiatry](#) og to i Pediatrics: [Etiology for Tics and Obsessive-Compulsive Symptoms: Hypothesis or Entity? Practical Considerations for the Clinician](#) og [Subgroup: Separating Fact From Fiction](#)

Tourette Syndrome plus er en privat side af psykologen Leslie E. Packer, PhD.

Erfaringer fra andre
med samme
diagnose:

[Association for Comprehensive NeuroTherapy - Diskussionsforum](#)
Et diskussionsforum under ACN, hvor forældre fra hele verdenen deler viden vedr. PANDAS

Læs også:

SOCIALSTYRELSEN

- August 2010: Unge med ADHD/Autisme, temahæfte udgivet af DUKH